

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Ured za ljudska prava i
prava nacionalnih manjina

Zapisnik

s 3. sastanka Radne skupine za izradu Nacrta Nacionalnog plana za uključivanje Roma, za razdoblje od 2021. do 2027. godine i Nacrta Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za uključivanje Roma, za razdoblje od 2021. do 2027. godine, za razdoblje od 2021. do 2022. godine;
održanog 5. veljače 2021. godine

5. veljače 2021.

Dnevni red:

- 10:30 - 10:35 Uvodno obraćanje ravnatelja Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i voditelja Radne skupine, gospodin Alen Tahiri, univ. spec. pol.
(usvajanje Dnevnog reda, Zapisnika s drugog sastanka Radne skupine, informacija o promjenama u članovima Radne skupine, informacija o promjenama hodograma)
- 10:35 - 10:50 Predstavljanje 3. Prijedloga Nacrta Nacionalnog plana za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027. godine i učinjenih izmjena
- 10:50 - 11:15 Rasprava
- 11:15 - 11:30 Predstavljanje 2. Prijedloga Nacrta Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027. godine, za razdoblje od 2021. do 2022. godine
- 11:30 - 12:00 Rasprava
- 12:00 - 12:10 Predstavljanje Komunikacijske strategije
- 12:10 - 12:30 Rasprava i glasanje o prihvaćanju Komunikacijske strategije
- 12:30 - 12:35 Završetak sastanka

Nazočni članovi i zamjenici članova Radne skupine:

Trećem sastanku Radne skupine za izradu Nacrta Nacionalnog plana za uključivanje Roma, za razdoblje od 2021. do 2027. godine i Nacrta Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027. godine, za razdoblje od 2021. do 2022. godine (u daljnjem tekstu: Radna skupina) sudjelovali su:

- voditelj Radne skupine: Alen Tahiri, univ. spec. pol.;
- tajnik Radne skupine: mr. sc. Klaudija Kregar Orešković;

- članovi i zamjenici članova Radne skupine s pravom glasa (poredani abecednim redoslijedom):

1. Adžić Katarina – Ministarstvo obrane
2. Babačić Lucija - Ministarstvo hrvatskih branitelja
3. Bježančević Sanja - Udruga gradova u Republici Hrvatskoj
4. Bolant Radić Jana – Grad Zagreb
5. Bosak Martina – Ured za ravnopravnost spolova
6. Brusić Anny – Hrvatska udruga poslodavaca
7. dr. sc. Buljan Culej Jasminka - Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije
8. Čapo Nandor - Ministarstvo znanosti i obrazovanja
9. Čavlović Monika - Ured pučke pravobraniteljice
10. Čavar Jozo – Ministarstvo turizma i sporta

11. Ferara Ivana – Ministarstvo pravosuđa i uprave
12. Filipi Zrinka – Ministarstvo pravosuđa i uprave
13. Grgić Josip - Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova
14. Jurišić Darijo - Pravobraniteljica za osobe s invaliditetom
15. Krčmar Suzana - Savez Roma u Republici Hrvatskoj „KALI SARA“
16. Lalić Sara - Centar za mirovne studije
17. Marin Luci – Hrvatski zavod za zapošljavanje
18. Marković Josipa – Savjet za nacionalne manjine
19. McMurtry Sanja – Agencija za odgoj i obrazovanje
20. Mišić Monika – Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje
21. Musić Siniša-Senad – Romska organizacija mladih Hrvatske
22. Odrčić Mikulić Maja – Hrvatska zajednica županija
23. Pikelja Ana – Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih
24. Radić Ivan - Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja
25. Romić Milana – Ured za udruge
26. Stanić Šajatović Višnja - Ministarstvo unutarnjih poslova
27. Srpak, Kristijan – Hrvatska zajednica županija
28. Štimac Mihovil - Ministarstvo poljoprivrede
29. Turčić Renata - Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine
30. Varga Zoran - Hrvatska obrtnička komora
31. Vejić Ivana – Ministarstvo vanjskih i europskih poslova
32. Vincetić Vlatka - Hrvatski crveni križ
33. Vojak Danijel – Institut za društvene znanosti „Ivo Pilar“
34. Vrandečić Loje Ivo – Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije

Sastanku su, zajedno s prisutnim članovima, nazočili i sljedeći zamjenici članova Radne skupine:

1. Ajduk Ratimira – Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja
2. Đokić Aleksa – Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina
3. Grbić Emir – Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije
4. Kasunić Sandra – Centar za mirovne studije
5. Kešina Ana - Ministarstvo znanosti i obrazovanja
6. Nović Daliborka - Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine
7. Prprović Barbara – Hrvatski crveni križ
8. Srpak Kristijan – Hrvatska zajednica županija
9. Stojanović Mladen – Ured pučke pravobraniteljice
10. Šegrt Saša - Ured za udruge
11. Šikić Rosanda – Hrvatska udruga poslodavaca
12. Zidanić Šakota Tihana – Hrvatski zavod za zapošljavanje

Drugi sastanak Radne skupine pratile su i: Maja Brkić i Katarina Coha savjetnice u Vladi i Vladinom uredu, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Iz Ureda potpredsjednika Vlade sastanak je pratio Viktor Koska.

Sudjelovanje na sastanku ispričala je Martina Kovač, Ministarstvo kulture i medija.

Sažetak:

Dana 5. veljače 2021. godine, s početkom u 10:30 sati održan je 3. sastanak Radne skupine za izradu Nacrta Nacionalnog plana za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027. godine i Nacrta Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027. godine, za razdoblje od 2021. do 2022. godine (u daljnjem tekstu: Radna skupina). Sastanak je putem Microsoft Teams aplikacije vodio voditelj Radne skupine, ravnatelj Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina – Alen Tahiri, univ. spec. pol.

Sastanku je nazočilo 36 članova i zamjenika članova Radne skupine s pravom glasa i 12 zamjenika člana.

Dnevni red sastanka koji je jednoglasno usvojen, uključivao je predstavljanje 3. Prijedloga nacrta Nacionalnog plana za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027. godine, 2. Prijedloga nacrta Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027. godine, za 2021. i 2022. godinu i Komunikacijske strategije. Radna skupina je jednoglasno usvojila Zapisnik s 2. sastanka Radne skupine.

U prvom dijelu sastanka prezentiran je 3. Prijedlog nacrta Nacionalnog plana za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027. godine i ključne promjene koje su izvršene u odnosu na prethodnu verziju dokumenta. Tako je u 3. Prijedlog Nacrta Nacionalnog plana ugrađen novi poseban cilj unutar razvojnog smjera Poboľjšati zdravlje Roma i povećati učinkovit, jednak pristup kvalitetnim zdravstvenim uslugama, dopunjen posebni cilj unutar razvojnog smjera Poticati participaciju kroz osnaživanje, suradnju i povjerenje u javne institucije, uvedeni su novi pokazatelji ishoda, napisan je zakonodavni i institucionalni okvir zaštite pripadnika nacionalnih manjina, lista dodatnih pokazatelja ishoda i ciljevi prethodnog vrednovanja te je dokument upotpunjen popisom strateških projekata Nacionalnog plana, kojih je nositelj Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i koji u podlozi imaju jednakost, uključivanje, participaciju i integraciju Roma te su planirani u područjima borbe protiv antiromskog rasizma i diskriminacije, suzbijanja siromaštva i socijalne isključenosti, zdravstva i zapošljavanja, a čija realizacija će biti ključna u dostizanju postavljenih ciljeva Nacionalnog plana do 2027. godine.

Usljedila je kratka rasprava te potom predstavljanje 2. Prijedloga nacrta Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027. godine, za 2021. i 2022. godinu. S obzirom na skromni doprinos tijela prilikom predlaganja mjera (od 24 tijela nadležna za različite aspekte razvojnih smjerova definirane u Nacionalnom planu prijedlog mjera dostavilo ih je ukupno 10), na sastanku je postignut dogovor o uključivanju preformuliranih aktivnosti Operativnog programa za romsku nacionalnu manjinu kao mjera Akcijskog plana, tamo gdje je to moguće i o ponovnom razmatranju prijedloga dostavljenih od strane civilnog društva i ostalih dionika, kao potencijalnih mjera u nadležnih tijela.

Drugi dio sastanka bio je posvećen prezentaciji Komunikacijske strategije. Komunikacijska strategija Nacionalnog plana izrađena je s ciljem transparentnog i jasnog komuniciranja o procesu izrade Nacionalnog plana, kao i o njegovoj provedbi usmjerenoj identificiranim ciljanim skupinama, od strane ključnih figura u skladu s definiranim komunikacijskim alatima i putem različitih komunikacijskih kanala. Tijekom sastanka članovi Radne skupine izložili su

vrijedne prijedloge unaprjeđenja Komunikacijske strategije koji će biti ugrađeni u dokument. Po dobivanju suglasnosti članova Radne skupine na finalni tekst Komunikacijske strategije, ona će se objaviti na mrežnim stranicama Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina.

Završno, voditelj Radne skupine najavio je sljedeće korake u procesu te rokove u kojima članovi Radne skupine trebaju dostaviti svoja očitovanja na predstavljene dokumente – 5. ožujka 2021. godine.

Sastanak je završen u 12:25 h.

Uvodno:

Treći sastanak Radne skupine započeo je u 10:30 sati, 5. veljače 2021. godine, a održan je u virtualnom obliku, putem aplikacije Microsoft Teams. Sastanak je vodio ravnatelj Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (u daljnjem tekstu: Ured), Alen Tahiri, univ. spec. pol., u svojstvu voditelja Radne skupine.

Nakon uvodnih pozdravnih riječi, voditelj Radne skupine je ukratko, u sklopu prve točke dnevnog reda predstavio Prijedlog dnevnog reda koji je potom jednoglasno usvojen. Također, jednoglasno je usvojen i Zapisnik s prethodnog sastanka Radne skupine.

Nadalje, voditelj Radne skupine izvijestio je i o promjenama članova Radne skupine – dosadašnje zamjenice članova iz Ministarstva pravosuđa i uprave, Barbara Mašić i Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade, Vanja Glogovac razriješene su i na njihovo mjesto imenovane Zrinka Filipi (Ministarstvo pravosuđa i uprave), odnosno Marina Smernić (Središnji državni ured za demografiju i mlade). Također, kao članice Radne skupine imenovane su i predstavnice Grada Zagreba: Jana Bolant Radić kao članica i Tanja Horvatin kao zamjenica članice.

Predstavljanje 3. prijedloga Nacrta Nacionalnog plana za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027. godine

Usljedilo je predstavljanje 3. prijedloga Nacrta Nacionalnog plana za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027. godine (u daljnjem tekstu: Nacionalni plan). Nakon uvodnih napomena, voditelj Radne skupine dao je riječ tajniku Radne skupine, mr.sc. Klaudiji Kregar Orešković koja je prezentirala ključne promjene izvršene u dokumentu. Na drugi prijedlog Nacrta Nacionalnog plana sljedeća su tijela dostavila komentare: Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, Ministarstvo pravosuđa i uprave, Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ured pučke pravobraniteljice, Ured pravobraniteljice za ravnopravnost spolova te sljedeće organizacije civilnog društva: Savez Roma u Republici Hrvatskoj „KALI SARA“ i Hrvatski crveni križ. Podsjetila je kako je na 2. sastanku Radne skupine postignut dogovor kako se više neće intervenirati u ciljeve, a kako bi se osiguralo da se broj posebnih ciljeva ne povećava. Međutim, tijela su, prilikom kreiranja mjera, zapazila da se poneke mjere, bez obzira na popise poželjnih aktivnosti u 2. prijedlogu Nacrta Nacionalnog plana, ne mogu adekvatno uklopiti u postojeće ciljeve te su stoga pojedini postojeći ciljevi modificirani. Ukoliko je prijedloge tijela bilo moguće ugraditi u već postojeće ciljeve to je i učinjeno, primjerice, posebni cilj *poticati sudjelovanje Roma, posebno žena i mladih, u političkom životu na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i EU razini* dopunjen je na način da sada obuhvaća povećanje sudjelovanja u **društvenom** i političkom životu. Vezano uz prijedlog novih posebnih ciljeva koji se tiču osiguravanja financijskih i prostornih uvjeta za rad vijećima i predstavnicima romske nacionalne manjine, odnosno unaprjeđenja dostupnosti besplatne pravne pomoći stav je Ureda da ovi prijedlozi mogu biti ugrađeni kao pokazatelji ishoda posebnog cilja *poticati sudjelovanje Roma, posebno žena i mladih, u društvenom i političkom životu na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i EU razini*, budući da oba prijedloga doprinose sudjelovanju romske populacije u političkom i društvenom životu. Vezano uz podatke od kojih se mjeri napredak na razini Republike Hrvatske, za pokazatelj ishoda

unaprijediti dostupnost besplatne pravne pomoći ovoga trenutka nisu dostupni podaci od kojih možemo mjeriti napredak, ali je vezano uz drugi novouvedeni pokazatelj ishoda *osigurati financijske i prostorne uvjete za rad vijećima i predstavnicima romske nacionalne manjine* Ured zatražio podatke od Ministarstva pravosuđa i uprave o financiranju vijeća i predstavnika romske nacionalne manjine koji su i dostavljeni te je ovim putem zahvalila Ministarstvu pravosuđa i uprave na suradnji.

Što se tiče područja zdravlja, zatraženo je da se doda novi poseban cilj koji glasi *povećati informiranost romske populacije o rodno utemeljenom nasilju*. Ured se slaže s predloženim ciljem, no u kontekstu strateških projekata Nacionalnog plana (koji su ugrađeni u 3. prijedlog Nacrta Nacionalnog plana) ova izuzetno važna tema trebala bi se proširiti na način da dostizanje cilja ne uključuje jedino informiranje putem mjere koju je predložila Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, već sadrži sveobuhvatniji set aktivnosti kojima bi se do 2027. godine osiguralo da informacije o rodno utemeljenom nasilju (oblicima, posljedicama po zdravlje, prevenciji i zaštiti) budu distribuirane na polovini lokaliteta na kojima Romi žive te bi se na taj način definirao i pokazatelj ishoda.

U području stanovanja, predloženo je uključivanje dva nova pokazatelja ishoda. Prvi, *osigurati da do 2027. godine manje od 16% Roma živi u neadekvatnim stambenim jedinicama*, pod kojim pojmom su obuhvaćene kuće u lošem stanju ili ruševne kuće, barake, daščare, straćare i drugo. Ovi podaci prikupljeni su baznim istraživanjem. Drugi predloženi pokazatelj ishoda je: *osigurati da do 2027. godine manje od 12% Roma živi u nelegaliziranim stambenim objektima*, za koji je podatak o broju Roma koji žive u nelegaliziranim stambenim objektima također dostupan. Oba predložena pokazatelja mogu se dovesti u izravnu vezu sa stambenom deprivacijom Roma.

Značajna promjena u 3. prijedlogu Nacrta Nacionalnog plana odnosi se na definirane strateške projekte Nacionalnog plana, kojih je nositelj Ured. Svi strateški projekti imaju u podlozi jednakost, uključivanje, participaciju i integraciju Roma (akronim JUPI), a planirani su u tri faze. Prva i druga faza uključuje planirani ESF projekt, koji bi trebao sadržavati komponentu otvorenog poziva usmjerenog organizacijama civilnog društva i jedinicama lokalne samouprave kao potencijalnim prijaviteljima, a druga komponenta usmjerena je na aktivnosti koje bi poduzimao Ured sa ciljem borbe protiv diskriminacije i antiromskog rasizma. Drugi strateški projekt, odnosno treća faza „JUPI“ projekta jest pilot projekt pružanja usluga u zajednici. Bio bi prvenstveno usmjeren na horizontalni cilj koji se odnosi na suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti. Za aktivnosti projekta dobivena je podrška članova Radne skupine, prvenstveno Međimurske županije što je izuzetno važno s obzirom na to da bi ovaj projekt, čije je financiranje planirano iz ESF+, bio koncipiran kao otvoreni poziv na koji bi se kao prihvatljivi prijavitelji javljale jedinice lokalne samouprave. Naredni projekt koji Ured želi inicirati je vezan uz područje zapošljavanja, posebno usmjeren na NEET populaciju, gdje su pokazatelji za romsku nacionalnu manjinu značajno lošiji u odnosu na opću populaciju. Ured je održao preliminarne sastanke sa predstavnicima nadležnih tijela – Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, kako bi se osiguralo njihovo partnerstvo u projektu. Predstoji održavanje još jednog sastanka te se Ured nada da će do finaliziranja dokumenta biti postignut dogovor oko projekta, partnerskih uloga i

ostalnih detalja važnih za njegovu provedbu. Nadalje, planiran je i strateški projekt u području zdravlja, pod posebnim ciljem *poboljšati zdravlje Roma i povećati učinkovit jednak pristup kvalitetnim zdravstvenim uslugama*. Ured je dobio čvrstu podršku Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, kao partnera u projektu, i već se započelo na izradi hodograma i definiranja budućih aktivnosti vezanih uz realizaciju ovog projekta. Svi strateški projekti trebali bi se financirati sredstvima ESF+, a za vrijeme trajanja prvog Akcijskog plana, odnosno do 2022. godine planirano je izvršiti sve pripremne radnje, kako bi se osiguralo da navedeni projekti započnu s provedbom u trenutku kada bude potvrđen Operativni program „Učinkoviti ljudski potencijali“ na nacionalnoj razini.

Usljedila je prezentacija tehničkih izmjena u 3. prijedlogu Nacrta Nacionalnog plana, koje uključuju korekcije pokazatelja temeljem sofisticiranijih obrada nalaza baznog istraživanja objavljenih u novim publikacijama Ureda koje su rađene za specifična područja, uneseni su pokazatelji ishoda koji su nedostajali, izvršene su korekcije termina zatražene od strane tijela, provjereni su podaci na mjestima na koja su ukazali članovi Radne skupine, usklađeno je navođenje izvora podataka te su dodani izvori temeljem kojih se izvode zaključci u dokumentu. Nadalje, nadopunjeni su dijelovi teksta koji su u 2. nacrtu Prijedloga Nacionalnog plana nedostajali, izrađena su poglavlja koja su najavljena -zakonodavni i institucionalni okvir zaštite prava pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, kao i lista dodatnih pokazatelja Nacionalnog plana. Lista dodatnih pokazatelja je dio varijabli koje će biti replicirane u okviru ponovljenog istraživanja baznih podataka. Sve varijable nisu još navedene, budući da Okvir EU za uključivanje Roma u dijelu mjerenja/monitoriranja nije još do kraja definiran. Popis varijabli će ostati otvoren na razini nacionalnog dokumenta kako bi se ostavio prostor za kasnije maksimalno usklađivanje s europskim okvirom u kontekstu mjerenja. Također, s obzirom na obvezu provedbe prethodnog vrednovanja, u dokumentu su transparentno navedeni ciljevi istog. Odluka o prethodnom vrednovanju donesena je na razini Ureda te će se ono provesti od strane djelatnika Ureda koji su funkcionalno neovisni od izrade i provedbe Nacionalnog plana.

Sumirajući sve navedeno, gđa Kregar Orešković istaknula je kako se promjene u 3. prijedlogu Nacrta Nacionalnog plana odnose na uvođenje jednog novog posebnog cilja i jednu nadopunu posebnog cilja u dva razvojna smjera, uvođenje četiri nova pokazatelja ishoda, dodavanje strateških projekata i ostalih priloga. Dokument trenutno ima 12 poglavlja, 14 potpoglavlja i 87 stranica teksta.

Sljedeći koraci u procesu su analiza dokumenata od strane užih radnih skupina s ciljem procjene usklađenosti sektorskih područja s horizontalnim ciljevima borbe protiv antiromskog rasizma i diskriminacije, suzbijanja siromaštva i socijalne isključenosti i osnaživanja građanske participacije Roma. Zatim predstoji prethodno vrednovanje 3. prijedloga Nacrta Nacionalnog plana. Zaključci užih radnih skupina, odnosno njihova analiza doprinosa sektorskih politika horizontalnim ciljevima, kao i zaključci prethodnog vrednovanja biti će integrirani u posljednju, četvrtu verziju Nacrta Nacionalnog plana. Nadalje, predstoji razrješenje spornih točaka s partnerima u strateškim projektima kako bi se osigurala njihova podrška i realizacija projekata. Po okončanju ovih procesa, Uredu predstoji ujednačavanje i uređivanje dokumenta te dostava na očitovanje nadležnim tijelima prije upućivanja u javnu raspravu.

Na kraju izlaganja, gđa Kregar Orešković najavila je održavanje sastanaka užih radnih skupina za petak, 12. veljače 2021. godine. Uz pozive koji će se danas uputiti, članovima užih radnih skupina dostavit će se i upitnik koji će poslužiti kao podloga za izradu nacrt zaključaka užih radnih skupina, ali i kao priprema članovima užih radnih skupina za sastanak, budući da će pitanja u upitniku biti okosnica najavljenih sastanaka.

Voditelj Radne skupine zahvalio je gđi Kregar Orešković na pregledu dosadašnjih aktivnosti. Također, izrazio je iznimno zadovoljstvo činjenicom da je inicirana suradnja s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo te prihvaćeno partnerstvo s Uredom u provedbi strateškog projekta u području zdravstva, budući da se radi o dosada slabije pokrivenom području u kontekstu politika uključivanja Roma.

Potom je, s ciljem poticanja rasprave, prezentirao unaprijed pripremljena raspravna pitanja – jesu li predložene izmjene u dokumentu prihvatljive; ima li nešto od komentara članova Radne skupine za što smatrate da nije adekvatno adresirano te postoji li još nešto na što članovi Radne skupine žele ukazati. Napomenuo je kako je prezentacija gđe Kregar Orešković bila temeljena na 3. prijedlogu Nacrta Nacionalnog plana te naknadno zaprimljeni komentari i dopune nisu u raspravi, no o njima će se voditi računa prilikom izrade sljedeće verzije Nacionalnog plana. Potom je pozvao sve prisutne da se uključe u raspravu.

Gđa Stanić Šajatović navela je kako je Ministarstvo unutarnjih poslova predložilo jednu mjeru u 2. prijedlogu Nacrta Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027. godine, za 2021. i 2022. godinu (u daljnjem tekstu: Akcijski plan), povezanu s horizontalnim ciljevima. Međutim, u poglavlju Akcijskog plana koje se odnosi na aktivnosti u okviru Operativnih programa za romsku nacionalnu manjinu predložena je mjera koja glasi „unaprjeđenje zaštite od požara u romskim naseljima“, a kao nositelj provedbe navedeno je Ministarstvo unutarnjih poslova, a kao partner u provedbi Hrvatska vatrogasna zajednica. Napomenula je kako je materijale prosljedila Ravnateljstvu civilne zaštite, koje nije imalo primjedbi na ovu mjeru, no sugerirano je kako bi nositelj provedbe trebala biti Hrvatska vatrogasna zajednica. Dugoročno gledajući prvi korak u provedbi mjere bila bi legalizacija naselja, izrada prostornih planova te uređenje naselja sukladno Zakonu o prostornom uređenju i Zakonu o zaštiti od požara što bi prije svega značilo da je osigurana minimalna infrastruktura naselja pa tako i ona s aspekta zaštite od požara.

Voditelj Radne skupine zahvalio je na komentaru, no istaknuo kako se ovaj komentar odnosi na Akcijski plan, dok bi raspravu sada trebalo fokusirati na 3. prijedlog Nacrta Nacionalnog plana. Također, iskoristio je priliku najaviti kako će se rasprava o 2. prijedlogu Akcijskog plana voditi i oko pitanja uključivanja aktivnosti predloženih Operativnim programom za romsku nacionalnu manjinu u prijedlog Nacrta Akcijskog plana.

Gđa Romić postavila je pitanje također vezano uz 2. prijedlog Akcijskog plana, naglasivši kako je Ured za udruge dostavio prijedloge mjera, koje ne vidi u 2. prijedlogu Akcijskog plana te moli za informaciju o tome zašto mjere nisu uvrštene.

Gđa Lalić zahvalila je Uredu na veliki pomak u dokumentu učinjen od zadnje verzije. Vezano uz cilj rodno uvjetovanog nasilja, pozdravila je uključivanje ovakvog cilja, no predlaže da se razmotri ugrađivanje ovog cilja u neko drugo područje, a ne područje zdravlja. Postavila je i

pitanje vezano uz strateške projekte, odnosno je li u okviru njih uključen natječaj koji je objavljen u planu natječaja za 2020. godinu, gdje je stajao na rezervnoj listi, a radi se o natječaju Borba protiv diskriminacije kao preduvjet socijalnog uključivanja najranjivijih skupina. Smatra kako bi taj natječaj mogao biti potencijalni izvor sredstava za pojedine mjere predložene 2. prijedlogom Nacrta Akcijskog plana, posebno u horizontalnom području borbe protiv antiromskog rasizma i diskriminacije.

Voditelj Radne skupine naveo je kako Ured komunicira s nadležnim tijelima vezano uz otvaranje spomenutog natječaja, međutim projekt je još uvijek na B listi te je upitna njegova realizacija u ovoj financijskoj perspektivi, s obzirom na već ugovorena sredstva. Ured će poduzeti sve aktivnosti kako bi se projekt realizirao, međutim u slučaju da se to ne ostvari, planirana je njegova provedba unutar ESF+. Vezano uz upit gđe Romić, prijedlozi mjera zaprimljeni su u Uredu te će biti ugrađeni u sljedeću verziju Nacrta Akcijskog plana te je podsjetio da i Ured za udruge trenutno ima otvoren važan natječaj za organizacije civilnog društva, što je potvrdila i gđa Romić, naglasivši kako je natječaj dio spomenutog prijedloga mjera Ureda za udruge.

Budući da nije bilo dodatnih komentara u raspravi, voditelj Radne skupine otvorio je sljedeću točku dnevnog reda.

Predstavljanje 2. prijedloga Nacrta Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027. godine, za 2021. i 2022. godinu

Na početku izlaganja, voditelj Radne skupine zahvalio je svim tijelima koja su dostavila prijedloge mjera te ukazao na činjenicu kako je od ukupno 38 mjera, 14 mjera predloženo od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja, 11 mjera je predložio Ured, dok je od ostalih nadležnih tijela zaprimljen izuzetno mali broj prijedloga (zajedno ukupno 13 mjera) te izrazio zabrinutost ovakvim pristupom. Predložio je prisutnima da unutar svojih institucija provedu dodatne konzultacije oko toga što bi se još moglo predložiti u kontekstu mjera Akcijskog plana. Od ukupno 24 tijela nadležna za različite aspekte razvojnih smjerova definirane u Nacionalnom planu prijedlog mjera dostavilo ih je ukupno 10. Sa željom razrješenja trenutne situacije prema kojoj u čak dva razvojna smjera ne postoji operativna mjera u razdoblju provedbe prvog Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana, Ured predlaže dva rješenja: da se aktivnosti predložene u Operativnom programu za romsku nacionalnu manjinu s rokom izvršenja do kraja 2022. preoblikuju u mjere Akcijskog plana te da članovi Radne skupine iz redova nadležnih tijela još jednom pregledaju sve prijedloge upućene od strane drugih članova Radne skupine e da se na iste očituju iz perspektive što je od navedenog u prijedlogu moguće napraviti u periodu od 2021. do 2022. godine i kako. Otvorio je raspravu i pozvao prisutne da razmotre i druga moguća rješenja.

Za riječ se javio g. Čapo koji je potvrdio kako je Ministarstvo znanosti i obrazovanja predložilo 14 aktivnosti, a osvrnuo se i na uspješnu provedbu brojnih aktivnosti iz nadležnosti Ministarstva znanosti i obrazovanja u okviru Nacionalne strategije za uključivanje Roma, za razdoblje od 2013. do 2020. godine, koje su dale značajne rezultate. U odnosu na dvije mogućnosti prezentirane od strane voditelja Radne skupine, Ministarstvo znanosti i obrazovanja spremno je još jednom razmotriti prijedloge drugih članova Radne skupine u području obrazovanja.

Ukoliko se Radna skupina složi s prijedlogom uključivanja aktivnosti iz Operativnog programa za romsku nacionalnu manjinu, predložio je da se za te aktivnosti navedu i svi nositelji i partneri u provedbi, kako su navedeni u samom Operativnom programu. Ponovio je kako će se Ministarstvo znanosti i obrazovanja očitovati o prijedlozima mjera organizacija civilnog društva, budući da su uočena preklapanja s mjerama koje je Ministarstvo predložilo.

Voditelj Radne skupine zahvalio je na komentaru g. Čape i doprinosu Ministarstva znanosti i obrazovanja. Napomenuo je kako je nakon rasprave predviđeno glasovanje o ova dva prijedloga, no kako jedan ne isključuje drugi, odnosno moguće ih je kombinirati.

G. Musić postavio je pitanje može li se mjera *poticanje i podrška programima očuvanja tradicijske kulture Roma* proširiti i na druge aktivnosti koje nisu navedene u opisu mjere, poput suvremenih oblika umjetnosti.

Voditelj Radne skupine zahvalio je na komentaru te naveo kako se radi o dugogodišnjem natječaju Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina na koji se redovito javljaju kulturno-umjetnička društva romske nacionalne manjine. Natječaj je usmjeren na očuvanje tradicijske kulture Roma, prioriteti uključuju tradicionalnu romsku glazbu, ples, likovne radionice, kao i dramske grupe, a financiranje prihvatljivih projekata koji su u duhu tradicijske kulture Roma predlaže komisija koja se sastoji od stručnjaka Etnografskog muzeja i Instituta za etnologiju i folkloristiku. Međutim, u okviru budućih otvorenih poziva Ureda planirana je alokacija i za suvremene oblike romske kulture.

Budući da nije bilo dodatnih komentara, voditelj Radne skupine predložio je glasovanje o prvom prijedlogu – da se aktivnosti predložene u Operativnom programu za romsku nacionalnu manjinu s rokom provedbe do kraja 2022. preoblikuju u mjere Akcijskog plana. Zamolio je članove Radne skupine da svoje glasove (za, protiv ili suzdrža) upišu u 'chat' virtualnog sastanka.

Prijedlog da se aktivnosti predložene u Operativnom programu za romsku nacionalnu manjinu s rokom provedbe do kraja 2022. preoblikuju u mjere Akcijskog plana prihvaćen je s 30 glasova za, 3 protiv i 2 suzdržana.

Potom je uslijedilo glasovanje o drugom prijedlogu - da članovi Radne skupine iz redova nadležnih tijela još jednom pregledaju sve prijedloge upućene od strane drugih članova Radne skupine te da se na iste očituju iz perspektive što je od navedenog u prijedlogu moguće napraviti u razdoblju od 2021. do 2022. godine i kako.

Ovaj prijedlog usvojen je jednoglasno.

Sumirajući rezultate glasovanja, voditelj Radne skupine ponovio je kako većina članova Radne skupine podupire oba predložena prijedloga, odnosno kombinaciju ugrađivanja mjera Operativnog programa za romsku nacionalnu manjinu i ponovnog pregleda mjera dostavljenih od strane članova Radne skupine te zamolio da se u što kraćem roku očitovanja pripreme i dostave, podsjećajući na važnost poštivanja naznačenih rokova donošenja dokumenata.

Kako nije bilo dodatnih komentara, voditelj Radne skupine otvorio je točku dnevnog reda vezano uz predstavljanje Komunikacijske strategije Nacionalnog plana. Donošenje

Komunikacijske strategije obveza je koja proizlazi iz Uredbe o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 89/2018) te je članovima Radne skupine dostavljena zajedno s ostalim materijalima i pozivom na ovaj sastanak. Zamolio je gđu Coha da predstavi Komunikacijsku strategiju.

Predstavljanje Komunikacijske strategije

Gđa Coha je na početku izlaganja napomenula kako je obveza izrade i sadržaj Komunikacijske strategije i pripadajućeg Komunikacijskog akcijskog plana uređena kako spomenutom Uredbom, tako i Priručnikom i Dodatkom priručniku za strateško planiranje. Uz navedeno, povod za izradu Komunikacijske strategije Ured pronalazi i u nalazima vanjske evaluacije Nacionalne strategije za uključivanje Roma, provedene 2015. godine te je u svojim aktivnostima osigurao veću informiranost aktera na lokalnoj i regionalnoj razini, ne samo jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave već i javnih ustanova. Navedena tijela upoznao je s njihovim odgovornostima u pogledu provedbe politike uključivanja Roma, koja je rezultirala brojnim regionalnim aktivnostima Ureda – odnosno preko 5.000 osoba sudjelovalo je u aktivnostima Ureda od 2016. godine do danas, s posebnim naglaskom na pripadnike romske nacionalne manjine i aktere na lokalnoj razini, akademske institucije, tijela nadležna za provedbu mjera i dr., odnosno o velikom segmentu hrvatskog društva.

Opći ciljevi Komunikacijske strategije uključuju jačanje transparentnosti i unaprjeđenje protoka informacija, ali i osnaživanje provedbe te osiguravanje preduvjeta za pravodobno reagiranje na rizike i ugroze provedbe Nacionalnog plana i pratećeg Akcijskog plana. Komunikacijska strategija se obraća općoj javnosti, uključujući i opću populaciju pripadnika romske nacionalne manjine, medijima, donositeljima političkih odluka, tijelima državne uprave i drugim tijelima, izabranim predstavnicima romske nacionalne manjine, organizacijama civilnog društva, znanstvenoj i stručnoj javnosti te privatnom sektoru. Također, dio aktivnosti će biti usmjeren i relevantnoj javnosti na razini Europske unije, odnosno Vijeća Europe, u okviru aktivnosti Ureda na međunarodnoj razini, poput sudjelovanja na sastancima mreže nacionalnih kontakt točaka za Rome pri Europskoj komisiji ili sastancima Vijeća Europe. Uspješna provedba Komunikacijske strategije ovisi, između ostalog, i o jasno definiranoj hijerarhiji i zaduženjima u provedbi komunikacijskih aktivnosti. Posebnu pozornost nužno je posvetiti definiranju ključnih osoba koje će biti nositelji eksterne komunikacije. Prilikom obraćanja javnosti putem medija ili nekog drugog komunikacijskog kanala potrebno je osigurati jasnoću, prepoznatljivost i ujednačenost komunikacijskog sadržaja. Uz Ured, ključni komunikatori su (buduće) Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalnog plana za uključivanje Roma te nadležan potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske. Kada je riječ o komunikacijskim kanalima, komunikacija ključnih figura prema ciljanim skupinama provodi se posredstvom komunikacijskih kanala, prije svega medija, pri čemu se podrazumijevaju sve vrste medija (tradicionalne tiskovine, televizija, radio, internetski portali). Međutim, komunikacija će se odvijati i putem digitalnih komunikacijskih kanala, poput internetske stranice Ureda (<https://pravamanjina.gov.hr>), na kojoj su već dostupne sve informacije o procesu izrade Nacionalnog plana te mrežnog sučelja za praćenje provedbe politike za uključivanje Roma (<https://nsur.hr>). YouTube kanal Ureda (<https://www.youtube.com/channel/UCt99PELqFwiT0TGDa00in7Q>), koji je uspostavljen u

okviru provedbe projekta „Uključivanje Roma: Ispunjavanje preduvjeta za učinkovitu provedbu politika usmjerenih na nacionalne manjine – faza I“, financiranog sredstvima ESF-a, koji provodi Ured, također je zamišljen kao jedan od komunikacijskih kanala, a izradena je i Facebook stranica Ureda ([Ured-za-ljudska-prava-i-prava-nacionalnih-manjina-Vlade-Republike-Hrvatske](#)). Aktivnosti Komunikacijske strategije uključivat će izradu vizualnog identiteta i informativnog sadržaja, izradu i distribuciju priopćenja za medije, izjave za medije, intervjuje i medijska gostovanja ključnih komunikatora, odgovore na medijske upite, organizaciju događanja te prezentaciju na događanjima na razini Europske unije i Vijeća Europe. Sve aktivnosti detaljno su opisane u Komunikacijskoj strategiji, a njihova provedba definirana je Komunikacijskim akcijskim planom. Ured se, prilikom definiranja ključnih poruka, koje dionici trebaju razumjeti i temeljem njih djelovati, vodio savjetima Agencije EU za temeljna prava, koji su opisani u priručniku *Deset ključnih savjeta za učinkovito informiranje o ljudskim pravima*. Neke od ključnih poruka su: Romi u Hrvatskoj imaju pravo na život dostojan čovjeka; Romi su građani Republike Hrvatske, a ne građani drugog reda; romska djeca su hrvatska djeca – hrvatska djeca koja trebaju našu pomoć; i mladi Romi i Romkinje žele učiti i raditi, uključimo ih u obrazovanje i rad i dajmo im priliku za život o kojem sanjaju. Komunikacijskom strategijom se želi jasno pokazati čime se Nacionalni plan bavi, koji su ciljevi i na koji način će se ostvariti. Na kraju izlaganja, gđa Cocha pozvala je članove Radne skupine da komentiraju predstavljene dokumente.

Voditelj Radne skupine zahvalio je na izlaganju te posebno istaknuo ključnu poruku o romskoj djeci kao hrvatskoj djeci te doprinosu Saveza Roma u Republici Hrvatskoj „KALI SARA“ u kreiranju ove poruke. Također, ukazao je na komentar gđe Brusić, upućen putem 'chata' da se umjesto termina privatni sektor, upotrebljava termin poslovna zajednica. Zahvalio je na konstruktivnom komentaru i najavio kako će tekst Komunikacijske strategije na taj način biti izmijenjen. Potom je dao riječ gđi Krčmar.

Gđa Krčmar čestitala je Uredu i svima prisutnima na dosada postignutom u procesu izrade Nacionalnog plana i pratećih dokumenata, no istaknula je važnost osiguravanja financijskih resursa za provedbu predloženih mjera, budući da bez alociranih sredstava unutar nadležnih resora stvarne provedbe neće biti.

Voditelj Radne skupine zahvalio je na komentaru te podsjetio na obvezu izrade PFU obrasca, u kojem će biti navedena osigurana sredstva za provedbu mjera. Istaknuo je i dosadašnje iskustvo u provedbi Nacionalne strategije za uključivanje Roma gdje se, čak i u slučajevima kada su sredstva osigurana, pojedine mjere ne provode te istaknuo važnost da se ovakve situacije ne ponavljaju u provedbi novog strateškog okvira uključivanja Roma. Potom je dao riječ g. Vojaku te potom gđi Lalić.

G. Vojak pohvalio je Komunikacijsku strategiju i predložio je da se uz posebno naveden identitet romske pripadnosti Republike Hrvatske naglasi i pripadnost Europi. Smatra kako je to ključno s ciljem komuniciranja ne samo ravnopravnosti Roma na razini Republike Hrvatske, već i ravnopravnosti s građanima Europske unije.

Gđa Lalić pohvalila je činjenicu da Nacionalni plan ima Komunikacijsku strategiju, budući da se radi o novini u odnosu na prethodne dokumente i vremena. Također, smatra kako je

Komunikacijska strategija i u trenutnom obliku kvalitetna no predložila je u kontekstu ciljanih skupina, među kojima su navedene i opća populacija te opća populacija romske nacionalne manjine, pripadnike romske nacionalne manjine još dodatno naglasi. Ovo smatra važnim budući da to može imati reperkusije na predložene komunikacijske alate, ali i na neke od ključnih poruka. Tom dijelu populacije moguće je pristupiti i nekim drugim komunikacijskim alatima koji nisu adekvatni za cjelovitu populaciju. Što se tiče poruka smatra važnim izraditi ključne poruke usmjerene romskoj nacionalnoj manjini različite od ključnih poruka za ostale ciljane skupine te je pripadnicima romske nacionalne manjine najvažnije prenijeti poruku o važnosti Nacionalnog plana.

Uputila je i komentar vezano uz ponovno razmatranje prijedloga mjera Akcijskog plana, posebno vezano uz mjere predložene u okviru horizontalnog cilja borbe protiv antiromskog rasizma i diskriminacije te smatra kako su posebni ciljevi postavljeni ambiciozno, no do sada predložene mjere ne odgovaraju adekvatno toj ambicioznosti te je najavila kako će Centar za mirovne studije poslati i dodatne prijedloge Uredu.

Voditelj Radne skupine zahvalio je na komentarima te posebno civilnom sektoru na prepoznavanju napora koje Ured, ali i Vlada Republike Hrvatske čine u poboljšanju položaja nacionalnih manjina.

Nakon kraće tehničke pauze, voditelj Radne skupine najavio je kako će se usmeno izneseni prijedlozi unaprijeđenja Komunikacijske strategije ugraditi u tekst te zamolio da se oni dostave i pisanim putem. Iako je dnevnim redom bilo predviđano glasovanje o usvajanju Komunikacijske strategije, umjesto glasovanja, Ured će ažuriranu Komunikacijsku strategiju dostaviti članovima Radne skupine na elektronsko usvajanje putem e-maila (sukladno Poslovniku o radu Radne skupine).

Zaključno

Na kraju sastanka, voditelj Radne skupine izvijestio je o budućim aktivnostima. Sastanci užih radnih skupina planirani su u petak, 12. veljače 2021. godine. Rok za izradu finalnog prijedloga mjera za 2. prijedlog Nacrta Akcijskog plana, koji uključuje pisano očitovanje na prijedloge članova Radne skupine iz perspektive mogućeg i uključivanje mjera iz Operativnog programa za romsku nacionalnu manjinu je 05. ožujka 2021. godine. Do istog datuma potrebno je izraditi i najavni PFU obrazac za prijedlog mjera Akcijskog plana. Nadalje, Ured će 19. veljače 2021. godine dostaviti 4. prijedlog Nacrta Nacionalnog plana u kojem će biti integrirani zaključci užih radnih skupina te zaključci Izvješća o prethodnom vrednovanju Nacionalnog plana, a zaključci će biti dostavljeni i kao zasebni dokumenti u cjelovitim verzijama. Rok za dostavu pisane suglasnosti s 4. prijedlogom Nacrta Nacionalnog plana prije njegova upućivanja u javno savjetovanje je također 5. ožujka 2021. godine. Istaknuo je kako je pred svima izuzetno izazovno i dinamično razdoblje, no kako se bliži i kraj procesa izrade Nacionalnog plana.

Iskoristio je priliku podsjetiti i na provedbu projekta Ureda „Uključivanje Roma: Ispunjavanje preduvjeta za učinkovitu provedbu politika usmjerenih na nacionalne manjine – faza I“, u okviru kojeg su poduzete brojne uspješne aktivnosti, poput objavljivanja publikacija s dodatnim analizama istraživanja baznog podataka, medijske kampanje za promociju predškolskog i

srednjoškolskog obrazovanja, brojnih regionalnih i lokalnih aktivnosti, izrade i predstavljanja dokumentarnog filma o uspješnih Romkinja i videografike o važnosti obrazovanja i sl.

Završno, voditelj Radne skupine zahvalio je svima na dosada uloženom trudu i sudjelovanju na današnjem sastanku, pozvao članove Radne skupine da dostave dodatne komentare i podsjetio na rokove za dostavu prijedloga mjera i očitovanja kako bi se poštovao naznačeni rok usvajanja Nacionalnog plana.

Sastanak je završio u 12:25 sati.

RAVNATELJ UREDA ZA LJUDSKA PRAVA I PRAVA
NACIONALNIH MANJINA I VODITELJ RADNE
SKUPINE

Aleu Lohini, univ. spec. pol.

KLASA: 016-02/20-07/01
URBROJ: 50450-02/02-21-155
Zagreb, 01. ožujka 2021.